

Vastberaden

Gerard van Gemert

Vastberaden

δ

Hoofdstuk 1

Baba was mijn held. Dat kon ook niet anders: hij was brandweerman. Alle kinderen in de klas zouden wel jaloers op mij zijn. Hun vaders zaten op een saai kantoor, waren vuilnismen, bakker of schilder. Allemaal beroepen waarbij je geen heldenrol kon vervullen. Mijn vader redde mensen uit brandende huizen en bluste vuren die eigenlijk niet geblust konden worden. Vanaf een ladder die tot aan de hemel reikte. Je had hem moeten zien, mijn Baba, zonder angst en vastberaden om zijn taak uit te voeren. Alleen maar om een ander te helpen. Tenminste, dat dacht ik. Nou ja, denken. Ik hoopte het. Het was dat ik hem al negen jaar niet gezien had, anders had ik vast wel een keer met hem mee gemogen op de brandweerauto en had hij me laten zien hoe zo'n brandslang werkte. Misschien had ik zelf ook wel een keer mogen spuiten. Hoe gaaf zou dat zijn geweest? Maar ja, ik wist niet waar hij was en ook niet waar hij woonde. Mijn moeder wist dat wel. Ze zei van niet, maar ik vermoedde dat ze het gewoon niet wilde vertellen. Ik bleef het vragen. Iedere keer als ik bij haar op bezoek was, deed ik een poging. En er kwam een dag dat ze zich zou verspreken en het tegen me zou zeggen. Dan zou ik hem meteen opzoeken. 'Vince, hoor je me?' 'Wat zeg je?' Ik draaide me om en zag Irma staan. Ze stond met haar handen in haar zij en haar hoofd een beetje scheef. Ik kende haar pas een week, maar wist nu al dat dat een karakteristieke houding voor haar was. 'Tjonge, ik heb je al drie keer geroepen.' Langzaam liep ze verder in mijn richting. 'Of je doet net of je me niet hoort, of je zit met je gedachten ergens waar niemand bij kan.' Ik glimlachte. Niet omdat ze zo grappig was. Nee, omdat haar blauwe ogen in dat mooie gezicht en haar blonde krullen me nu eenmaal vanzelf deden glimlachen. Als een soort betovering. Alsof ik niets anders kon dan lachen als ze in mijn buurt kwam. Stiekem vermoedde ik dat ze dat heus wel wist en het bewust

deed. Dat ze alle jongens in de klas zo om haar vinger wond. Dat ze hun het gevoel gaf dat ze bijzonder voor haar waren. Maar dat ze je, net als je dacht dat je haar voor je gewonnen had, weer keihard liet vallen.

‘Ik stond aan mijn vader te denken.’ Hoofdschuddend deed ik een pas in haar richting, vastbesloten om het er niet verder over te hebben. Maar dat kon niet meer. Als ik het er niet over wilde hebben, had ik dat niet moeten zeggen. Want het kon natuurlijk niet anders dan dat ze er een vraag over ging stellen.

Leer mij meiden kennen. Zo nieuwsgierig als een poes die net een vogelnest had ontdekt.

‘Je vader?’

Zie je wel.

‘Waarom denk je aan je vader?’

‘Mijn vader is brandweerman en ik hoorde net sirenes.’ Liegen kon ik als de beste. Dat had ik in de loop der jaren wel geleerd.

‘De kans is groot dat hij nu onderweg is naar een brand.’ Ik zag Irma’s blik veranderen. Was het bewondering? Jaloezie? Afgunst?

‘Is jouw vader brandweerman in Amsterdam?’

‘Zeker.’ Ik slikte een keer, omdat ik het voor het eerst sinds lang moeilijk vond om te liegen. ‘De ouders van Yara zijn mijn pleegouders, hè? Dus Yara’s vader is niet mijn echte vader.’

Ik wist maar al te goed dat Irma dat ook wel begreep.

‘Mijn echte vader is brandweerman.’

‘En die woont ook in Amsterdam?’

Ik knikte, maar ik voelde dat de overtuiging ontbrak. Dat zag ik ook aan de prachtige ogen van Irma. Je hoefde haar niet heel goed te kennen om te zien dat ze er niet in trapte.

‘Dus je vader is brandweerman en hij woont hier in Amsterdam, maar jij ziet hem nooit? Daar geloof ik niets van.’

Daar had ze me te pakken. Ik zocht naar een goede verklaring, maar Irma zag mijn stilzwijgen als een bevestiging.

‘Waarom verzin je dat?’

Ik haalde diep adem, zocht naar de zieligste uitdrukking op mijn gezicht en ging op het enige bankje zitten dat op het schoolplein stond.

Irma kwam naast me zitten. Dichtbij genoeg om me er ongemakkelijk bij te voelen. ‘Je hoeft het niet uit te leggen, hoor,’ zei ze zacht.

Raar. Mijn hele verhaal had ik nog nooit aan iemand verteld. Niet aan vrienden van de praatgroep bij de Jeugdbescherming. Niet aan vrienden van alle vorige scholen. En ook niet aan vrienden van de straat. Zelfs mijn voogd wist nog niet eens de helft.

Nu zat ik op een druilerige dag na schooltijd op een houten bankje naast een meisje dat ik net een week kende en had ik de neiging om haar alles te vertellen. Kwam dat door haar? Of was ik er gewoon aan toe om het een keer met iemand te delen?

‘De ouders van Yara zijn dus mijn pleegouders.’ Als ik begon met de algemene dingen die iedereen zou kunnen weten, kon ik ondertussen altijd nog beslissen hoeveel ik zou vertellen.

‘Trouwens, het zijn ook niet de echte ouders van Yara.’

‘Dat weet ik.’ Irma deed haar ogen even dicht toen ze haar hoofd op en neer bewoog. Het maakte haar ouder en het oogde wijs.

‘Yara is geadopteerd. Ze zit al een paar jaar bij ons in de klas, hè? Ik denk dat wij meer van haar weten dan jij.’

Daar had ze natuurlijk gelijk in. Ik kende Yara pas een week.

Na het drama in het vorige pleeggezin wilden Kees en Laura mij gelukkig in huis nemen, ondanks dat ik bekendstond als een moeilijke jongen. Terwijl daar natuurlijk helemaal niets van waar was. Ik verdedigde me als ik vond dat iemand mij oneerlijk behandelde, maar lastig of moeilijk? Nee, dat verzonnen die mensen om hun eigen tekortkomingen te verbergen.

‘Zie je je ouders nog weleens?’

Nou ja, zeg. Kon het zijn dat Irma meer wist? Of was het een pure gok? ‘Mijn moeder zie ik één keer om de twee weken.’

Ik flapte het eruit voor ik er erg in had. ‘En mijn vader ...’

‘Wonen je ouders niet meer bij elkaar?’ Irma had een lief toontje opgezet en samen met haar open gezicht zorgde dat ervoor dat ik overal antwoord op wilde geven.

‘Nee,’ zei ik snel. Zo voorkwam ik dat ik verder zou moeten

vertellen over mijn vader. Tenminste, dat hoopte ik. ‘Ze zijn al een paar jaar uit elkaar.’

‘En hoe vaak zie je je vader?’ Irma’s ogen keken via de mijne recht in mijn hart.

Trucje niet gelukt. Balen. ‘Nooit.’ Ik durfde haar niet aan te kijken en volgde een mier die over de rand van de leuning van de bank in mijn richting liep. ‘Hij is weggegaan toen ik vier jaar oud was. Daarna heb ik hem nooit meer gezien.’

Irma legde haar hand op de mijne. Het zorgde voor een bliksemflits die vanaf die hand via mijn hersenen naar mijn tenen schoot. ‘En je moeder kan niet voor je zorgen?’

‘Verslaafd.’

Er ontsnapte een zucht uit Irma’s mond.

‘Toen ik in groep vijf zat, ben ik uit huis geplaatst. De eerste jaren zag ik haar maar een paar keer per jaar, waarschijnlijk omdat het helemaal niet goed met haar ging. Nu gaat het beter en mag ik om de week bij haar op bezoek. Soms, als het heel goed met haar gaat, mag ik blijven slapen.’

‘Vind je dat leuk?’ Irma trok haar hand terug.

‘Natuurlijk,’ loog ik. ‘Het is de beste plek waar je kunt zijn, toch? Bij je moeder.’ In werkelijkheid zag ik er altijd tegen op om naar haar toe te gaan. Ze deed stiekeme dingen waar ik niets van mocht weten. Aan de andere kant kon ze ook overdreven veel moeite doen om het mij naar de zin te maken. Tegen het irritante aan. Maar op dezelfde avond kon ze ook ineens weggaan en pas midden in de nacht thuiskomen. Dat vertelde ik natuurlijk nooit aan mijn voogd, want dan zou het contact worden verbroken en mocht ik niet meer bij mijn moeder op bezoek komen.

Mijn voogd dacht dat het altijd goed ging, dat het gezellig was en dat mijn moeder en ik samen veel lachten.

Mijn moeder was de enige die me naar mijn vader kon leiden.

Of naar mijn Baba, zoals ik hem altijd noemde toen hij nog bij ons woonde. Dat was dan ook meteen de enige herinnering die ik echt aan hem had, buiten die paar foto’s in het album bij mijn moeder. Irma en ik werden afgeleid door de kinderen die de school uit kwamen. Blijkbaar zat het laatste uur erop. Ik stond op. Ik had

Yara beloofd op haar te wachten, zodat we samen naar huis konden fietsen. Aan Irma kon ik zien dat ze het jammer vond en mij graag nog wat vragen had gesteld.

‘Jij moet je bek houden.’ Yara liep voor een groep jongens uit.

De voorste van de groep wekte meteen weerstand bij me op.

Hij was groter. Waarschijnlijk zat hij een klas hoger. De jongens die achter hem liepen, vonden hem stoer. Dat was aan alles te zien.

Hij was de leider van de groep en dat wilde hij maar al te graag tonen, ook al ging het ten koste van een donker meisje.

De straatvechter in mij kwam meteen naar boven. Ik haalde een keer diep adem en liep op hen af.

Hoofdstuk 2

Mijn moeder had het moeilijk nadat mijn vader was vertrokken. Ze zat met een jochie van vier en moest in haar eentje voor hem zorgen. Volgens mij deed ze haar best. Zo was ze wel. Maar ze was gewoon niet sterk genoeg. Ze had meerdere baantjes. Op die manier verdiende ze geld om eten voor ons te kunnen kopen. Soms moest ze ook in de avond werken. Dan ging ik met juf Janneke mee naar huis tot mijn moeder me daar kwam halen. En dan had ze ook nog het huishouden en de zorg voor mij. Dat was te veel. Dat hoorde ik juf Janneke een keer tegen Leo, haar man, zeggen toen ze na het eten samen in de keuken stonden. En dus zocht mama afleiding. Verkeerde afleiding, dat wel.

Ook de avonden dat ze niet hoefde te werken, was ze steeds vaker weg en liet ze mij alleen thuis. Ik was zeven jaar toen ik het door begon te krijgen. Iedere avond, vlak voordat ze zelf ging slapen, kwam ze even bij me kijken. Dan dekte ze me nog een keer extra goed toe en gaf me een kus op mijn wang. Maar als ze al naar mijn kamer kwam vlak nadat ik naar bed was gegaan, was het mis. Dan was het een controle of ik al sliep. Als ik me dan slapend hield, hoorde ik kort daarna de buitendeur zachtjes open- en dichtgaan. Vaak viel ik toch in slaap tot de volgende ochtend, maar heel soms hoorde ik haar 's nachts thuiskomen. Als de tijd op mijn wekkerradio al met een nul begon. De laatste keer was het 04:17.

Eerst vond ik het eng, in de avond en de nacht alleen in huis. Maar ik wende eraan en merkte dat er toch niets ergs gebeurde. Als ik gewoon in bed bleef, viel ik vanzelf in slaap. Tot ik juf Janneke tegen haar man hoorde zeggen dat er steeds vaker werd ingebroken in de wijk. Toen begon ik me ongerust te maken. Ineens hoorde ik allemaal enge geluiden in het huis en bijna iedere avond dat ik alleen was, dacht ik dat er een inbreker rondliep. Op een avond, nadat mama net was vertrokken, hield ik het niet meer. Ik stapte uit bed, kleepte me aan en deed mijn jas en

schoenen aan. Weet je wat? dacht ik. Ik ga naar juf Janneke en ga daar lekker in bed liggen. Net als de keren dat mama tot heel laat moet werken en ik ook bij juf Janneke mag slapen. Ik was zo slim om mijn huissleutel in mijn jaszak te stoppen en liep de deur uit. Gelukkig woonde juf Janneke vlak bij ons.

Als ik ons huis in de Wolbrantskerkweg verliet en door het Botteskerkpark liep, kwam ik vanzelf bij mijn school.

Nog een stukje verder was het huis van de juf, in de Viveportenstraat. Ze woonde op nummer 61.

O, als ik aan de Lukasschool dacht, kreeg ik heimwee. De leukste school waar ik op gezeten had. En de enige waar ik echte vrienden had. Maar ja, dat was voorbij.

Op mijn weg naar de juf kwam ik niet verder dan het Botteskerkpark. Daar hingen jongeren rond. Bij een soort fietsenhok van hout, maar dan zonder fietsen. Ik bleef daar ook hangen. De groep noemde zichzelf de 'Bottesgang' en bestond uit jongens en meisjes die een stuk ouder waren dan ik. Ze zaten allemaal al op de middelbare school. Officieel dan. Als ik de verhalen moest geloven, gingen ze helemaal niet naar school, maar spijbelden ze iedere dag. Ze namen me als hun kleine broertje op in de groep. Ik was de enige die nog op de basisschool zat. Als we tegen andere bendes gingen vechten, beschermden ze me. Of ik mocht niet eens mee, omdat ze bang waren dat me iets zou overkomen. Soms namen ze lekkere dingen voor me mee die ik thuis niet kreeg, omdat mama dat niet kon betalen.

Hoe dan ook, vanaf toen hoopte ik dat mama iedere avond wegging, zodat ik vlak na haar ook stiekem het huis uit kon sluipen. Naar mijn vrienden in het Botteskerkpark. Daar voelde ik me fijn. Ze waren altijd blij als ik aan kwam lopen. De grote jongens tilden me op. Ze speelden met me en leerden me vechten. Soms rolde ik met een van hen door het gras en met een ander bokste ik. Ik leerde trucjes en ik werd sterker. En die trucjes kwamen nu van pas. Nu ik op het schoolplein op de groep jongens afliep die Yara pestten.

'Wat is er?' Ik pakte Yara bij haar schouders. Haar ogen waren zo donker als een nacht op de Noordpool in december.

Een traan viel van haar wang op een tegel waar een lieveheersbeestje op afgebeeld stond. 'Wouter zegt ...' Ze snikte een keer. 'Wouter zegt dat ik een dom wicht ben en dat het logisch is dat mijn vader en moeder me niet wilden. En dat hij zeker weet dat Kees en Laura heel veel geld hebben gekregen om mij te adopteren. Omdat anders niemand me wilde. Omdat ik donker ben.'

Ik voelde een steek in mijn hart, want ik begreep wat Yara voelde. Ik voelde namelijk hetzelfde. Bijna iedere dag. Waarom kon mijn moeder niet voor me zorgen? En waarom wilde mijn vader niet voor me zorgen? Kwam dat door mij? Had ik iets gedaan? Was ik raar? Verdiende ik geen liefde?

Ik keek over haar schouder naar de groep en hoopte dat Wouter niet de grote jongen was die vooraan stond. 'Wie is Wouter?' Yara draaide haar hoofd, maar niet ver genoeg om de jongens te kunnen zien. 'Die met die grijze trui met capuchon.'

Toch die grote dus. Ik liet Yara los en liep langs haar heen. Ze pakte me bij mijn arm. 'Niet doen. Wouter is sterk.'

'Ik ook,' sprak ik met meer zelfvertrouwen dan ik vanbinnen voelde. Zo'n knul snapte niet wat voor pijn hij veroorzaakte door dat soort dingen te zeggen. En ook niet hoe het was als je niet bij je eigen ouders kon wonen. Dat moest iemand even tegen die jongens zeggen. Hoe groot ze ook waren.

Ik dacht terug aan die maanden in het park. Ik had met jongens gevochten die groter en sterker waren dan Wouter. Natuurlijk was dat spelenderwijs, maar ze zeiden wel allemaal dat ik goed was. Het belangrijkste dat ik geleerd had, was dat je nooit bang moest zijn. Want dat straalde je uit en daar maakte je je tegenstander sterker mee.

'Wat ga je doen?' Irma kwam bij Yara staan. 'Laat die jongens toch gaan. Ze zijn het niet waard.'

Ik knikte geruststellend. 'Het komt goed.' Die Irma is in haar hoofd veel ouder dan ze in werkelijkheid is, dacht ik terwijl ik naar de groep jongens toe liep. Ze zegt dingen die al mijn pleegouders ook hadden kunnen zeggen. En dat zijn niet echt teksten voor een meisje van dertien jaar oud.